

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки

ПРОГРАМА
ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ

Освітній ступінь «Бакалавр»
Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки
Освітньо-професійна програма «Педагогіка дозвілля», 3 роки 10 місяців

Київ – 2022

Програма підсумкової атестації. Освітній ступінь «Бакалавр». Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка. Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки. Освітньо-професійна програма «Педагогіка дозвілля» / укладачі: *Дем'яненко Н.М., Іванова Л.А., Смікал В.О., Тепла О.М.* Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2022. 42с.

Рецензенти:

Марушкевич А.А., доктор педагогічних наук, професор

Сергієнко В.П., доктор педагогічних наук, професор

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ	5
1.1. Модуль 1. Дозвіллезнавство	5
1.2. Модуль 2. Методика організації культурно-освітньої дозвіллевої діяльності	7
1.3. Модуль 3. Управління освітньо-дозвіллевими, анімаційно-рекреаційними проектами	9
1.4. Модуль 4. Культурологія дозвілля	12
1.5. Модуль 5. Педагогіка культурно-освітньої дозвіллевої діяльності	15
1.6. Список рекомендованих інформаційних джерел (за модулями)	18
РОЗДІЛ II. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ	28
2.1. Комплексний кваліфікаційний екзамен	28
2.2. Кваліфікаційна робота	29
РОЗДІЛ III. ПИТАННЯ ДО КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ	33
3.1. Модуль 1. Дозвіллезнавство	33
3.2. Модуль 2. Методика організації культурно-освітньої/дозвіллевої діяльності	35
3.3. Модуль 3. Управління освітньо-дозвіллевими, анімаційно-рекреаційними проектами	37
3.4. Модуль 4. Культурологія дозвілля	38
3.5. Модуль 5. Педагогіка культурно-освітньої дозвіллевої діяльності	40
3.6. Приклади екзаменаційних білетів	42

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму підсумкової атестації здобувачів ступеня «Бакалавр» розроблено відповідно до нормативно-правових і законодавчих документів про вищу освіту та вимог підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою 011 Освітні, педагогічні науки «Педагогіка дозвілля» (3 роки 10 місяців).

Метою підсумкової атестації є встановлення відповідності професійно-педагогічної, фахової підготовки майбутніх бакалаврів спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки вимогам Освітньо-професійної програми «Педагогіка дозвілля», рівня їхньої готовності до професійної діяльності та присвоєння кваліфікації «Педагог-організатор культурно-освітньої діяльності та рекреації».

Програма підсумкової атестації включає модульний зміст комплексного кваліфікаційного екзамену, критерії оцінювання ККЕ і кваліфікаційної роботи, перелік екзаменаційних питань, список рекомендованих інформаційних джерел.

Складовими комплексного кваліфікаційного екзамену виступають три модулі: «Дозвіллезнавство», «Методика організації культурно-освітньої/дозвіллевої діяльності», «Управління освітньо-дозвіллевими, анімаційно-рекреаційними проектами», «Культурологія дозвілля», «Педагогіка культурно-освітньої дозвіллевої діяльності» сформовані на основі відповідних обов'язкових освітніх курсів.

Комплексний кваліфікаційний екзамен проводиться в усній формі та відбувається упродовж одного дня відповідно до складеного і затвердженого розкладу кваліфікаційних екзаменів. Екзаменаційний білет включає 4 питання. Передбачає відповіді на контекстні теоретичні питання (не менше 3-х) із зазначених модулів та розв'язання 1 практичного завдання з демонстрацією відповідних практичних (професійних) умінь,

компетентностей у сфері культурно-освітньої, освітньо-дозвілєвої, анімаційно-рекреаційної діяльності, організації івент-простору тощо.

Час, що надається студенту для підготовки відповіді на питання екзаменаційного білету складає – 45 хв. Тривалість відповіді на одне питання – до 5 хв. Тривалість відповіді на усі запитання комплексного кваліфікаційного екзамену – не більше 20 хв.

Система критеріїв оцінювання підсумкової атестації включає оцінювання відповідей студентів на комплексному кваліфікаційному екзамені та захисті кваліфікаційної (бакалаврської) роботи.

Програма Підсумкової атестації спрямована на встановлення рівня професійної компетентності майбутніх фахівців за Освітньо-професійною програмою 011 Освітні, педагогічні науки «Педагогіка дозвілля» (3 р. 10 міс.). Матеріали до комплексного кваліфікаційного екзамену оновлюються щорічно та затверджуються на засіданні кафедри педагогіки.

До програми комплексного кваліфікаційного екзамену увійшли теоретичні та практичні питання з таких дисциплін: «Дозвілєзнавство», «Методика організації культурно-освітньої дозвілєвої діяльності», «Управління освітньо-дозвілєвими, анімаційно-рекреаційними проєктами», «Педагогіка культурно-освітньої дозвілєвої діяльності», «Культурологія дозвілля».

Відповідно до освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти під час підсумкової атестації мають продемонструвати наявність основних результатів та компетентності, які вони формують:

Фахові компетентності (ФК)	ФК1. Здатність організовувати і здійснювати педагогічно-дозвілєву і педагогічно-рекреаційну діяльність в установах культурно-освітнього та оздоровчо-педагогічного призначення. ФК2. Здатність розробляти педагогічно-дозвілєві програми для населення всіх вікових категорій. ФК3. Здатність аналізувати завдання професійно-педагогічної діяльності, непередбачувані проблемні
----------------------------	---

	<p>ситуації та ефективно вирішувати їх.</p> <p>ФК4. Здатність до саморозвитку на основі рефлексії результатів професійної діяльності.</p> <p>ФК5. Здатність використовувати основи теорії та методології освіти, педагогіки, педагогіки дозвілля у професійній діяльності.</p> <p>ФК6. Здатність організовувати соціально-культурну, педагогічно-розвивальну діяльність усіх вікових груп населення.</p> <p>ФК7. Здатність демонструвати педагогічні, виконавські, інтерпретаційні та артистичні вміння.</p> <p>ФК8. Здатність розуміти тенденції педагогічно-дозвіллевої діяльності та вміти передбачати їх перспективи.</p> <p>ФК9. Здатність працювати у полікультурному, різновіковому середовищі.</p> <p>ФК10. Здатність організовувати спільну педагогічно-дозвіллеву діяльність та педагогічно доцільну партнерську взаємодію суб'єктів широкого вікового спектру.</p>
--	--

Програмні результати навчання	
	ПРН 1. Володіти основними знаннями і поняттями з педагогіки, психології, педагогіки дозвілля, теорії і методики культурно-дозвіллевої діяльності та рекреації.
	ПРН 2. Знати психолого-педагогічні особливості навчання, виховання та розвитку різних вікових груп населення у сфері культурно-освітнього дозвілля.
	ПРН 3. Уміти конструктивно розв'язувати професійні, проблемні завдання, здійснювати суб'єкт-суб'єктну, педагогічно доцільну, партнерську взаємодію на основі загальнолюдських цінностей, етики і моралі.
	ПРН 4. Уміти вільно оперувати педагогічними методиками організації та проведення індивідуальної, групової культурно-дозвіллевої діяльності та рекреації.
	ПРН 5. Уміти застосовувати інноваційні методи та креативні освітні технології в процесі проведення комплексних педагогічно-рекреаційних заходів на основі полікультурного підходу, принципу солідарності поколінь.
	ПРН 6. Уміти виявляти інтереси і потреби населення в різних видах культурно-дозвіллевої діяльності та рекреації з урахуванням специфіки, віку, статі, освіти.
	ПРН 7. Вільно спілкуватися державною, іноземною мовами для обговорення результатів освітньої, професійної (культурно-дозвіллевої, педагогічно-рекреаційної) діяльності.
	ПРН 8. Уміти оцінювати власні професійні здобутки та визначати перспективи особистого професійного розвитку.

ПРН 9. Здатність упроваджувати новаторський досвід роботи з дітьми, підлітками, дорослими, людьми похилого віку, залучати їх до активної культурно-дозвілєвої діяльності.

ПРН 10. Уміти проєктувати культурно-освітній, педагогічно-дозвілєвий розвивальний простір з урахуванням результатів моніторингу.

Питання комплексного екзамену зі спеціальності відповідають змісту робочих програм навчальних дисциплін, які виносяться на атестацію згідно з ухвалою кафедри педагогіки (Протокол №1 від 09 2021 р.).

РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль 1.

Дозвілєзнавство

Модуль передбачає перевірку теоретичних знань і практичних умінь студентів. Теоретична підготовка передбачає ознайомлення студентів з історичними етапами становлення світового та вітчизняного дозвілєвого простору; проблемою подієвості в освітньо-дозвілєвому середовищі; формування системи знань про сутність, принципи, функції, класифікацію дозвілля, структуру та рівні дозвілля; характеристику основних видів дозвілєвої діяльності та можливості їх організації в сучасних умовах; визначення основних тенденцій розвитку та проблем сучасного дозвілєвого простору як в Україні, так і у світі; забезпечення оволодіння досвідом організації системної культурно-просвітницької дозвілєвої діяльності в освітніх закладах різного рівня.

До основних умінь і навичок, які мають продемонструвати студенти, належать такі: аналіз проблема подієвості в освітньо-дозвілєвому середовищі; обґрунтування поняття «освітньо-дозвілєвий простір», визначення його основних параметрів; творче використання здобутих знань у практиці педагогічної роботи у галузі дозвілля; розроблення програм організації вільного часу різних груп

населення та сценаріїв проведення відповідних заходів, добирання адекватних форм і методів роботи.

Проблема подієвості в освітньо-дозвілєвому середовищі. *Подієвий підхід* як своєрідний спосіб розвитку процесів соціалізації особистості. Інтегративність подієвого підходу в освіті. Обґрунтування поняття «освітньо-дозвілєвий простір», основні його параметри. Співвідношення понять «рекреація» і «анімація» в освітньо-дозвілєвому просторі.

Мета, завдання і функції інституту дозвілля. Об'єкт і суб'єкт дозвілля. Населення регіону, залучене до культурно-дозвілєвої діяльності як суб'єкт дозвілля.

Державні заклади культури, культурно-освітні установи різних форм власності, громадські угруповання та інші дозвілєві організації, що реалізують культурно-просвітницькі функції у межах соціального інституту дозвілля як суб'єкт дозвілля.

Кадровий склад (штатні працівники) та актив культурно-дозвілєвих організацій, як колективний суб'єкт дозвілля. Лідери творчих спільнот або самодіяльних гуртів як індивідуальні суб'єкти дозвілля.

Суспільні трансформації та їх вплив на зміни в структурі інституту дозвілля, його реструктуризацію: скорочення традиційної мережі закладів і установ культури; поява інноваційних культурно-мистецьких організацій; зміна відношень різних соціальних груп до часу дозвілля; зрушення в ціннісно-орієнтаційній системі населення.

Трансформація інституту дозвілля як індикатор соціальних змін, відображення можливих тенденцій розвитку соціально-культурних процесів.

Загальна характеристика інфраструктури дозвілля. Традиційні об'єкти інфраструктури дозвілля. Заклади культури клубного типу. Принципи організації дозвілля в закладах культури клубного типу. Парки як соціальні інститути дозвілля. Туризм як активна, цілеспрямована

споживча дозвіллева діяльність. Особливості функціонування бібліотек. Їхня роль у розвитку в Україні інформаційного суспільства. Музейна діяльність сучасного суспільства та її роль у трансформаційних процесах. Виховні можливості театрального мистецтва та його місце в соціальній системі дозвілля. Дозвілля в дитячих оздоровчих закладах.

Інноваційні заклади культури як самостійні форми культурно-дозвіллевих організацій, спрямовані на реалізацію поліфункціональної або монофункціональної діяльності, пов'язаної із задоволенням культурних потреб населення.

Класифікація інноваційних закладів культури за характером діяльності.

Модуль 2.

Методика організації культурно-освітньої/дозвіллевої діяльності

Модуль передбачає перевірку теоретичних знань і практичних умінь студентів. Теоретична підготовка передбачає знання методичних вимог щодо організації та проведення індивідуальної, групової, масової культурно-дозвіллевої діяльності та рекреації; особливостей проєктування та планування змісту культурно-дозвіллевої діяльності в різних установах культури з різними віковими категоріями населення; педагогічних можливостей різноманітних організаційних форм, методів, методик і технологій дозвіллевої роботи в культурно-освітніх закладах.

До основних умінь і навичок, які мають продемонструвати студенти, належать наступні: визначення потреб різних культурно-освітніх установ щодо організації культурно-дозвіллевої діяльності з різними віковими категоріями населення; кваліфікований відбір і застосування найбільш

ефективних методів, методик і форм культурно-дозвілєвої роботи різних видів діяльності з різними віковими категоріями населення; організація і проведення різних за формою, змістом і методиками дозвілєвих івентів з різними віковими категоріями населення; використання сучасних інтерактивних технологій організації культурно-освітньої дозвілєвої діяльності для різних вікових груп населення.

Специфіка організації видовищних форм дозвілля: шоу-програма, концерт. Фестиваль як різновид масових дозвілєвих заходів. Значення і характерні особливості масових гулянь і народних свят. Види масових гулянь і народних свят. Ярмарок – складова частина свята. Методика підготовки і проведення масових свят і гулянь. Особливості організації конкурсних форм дозвілля. Творчі ігри: сутність і види.

Інноваційні форми культурно-освітніх дозвілєвих заходів: квест, адвенчурі, квіз, ретрит.

Поняття свята, масового свята. Етапи підготовки свята. Концептуальність свята. Елементи композиції масового театралізованого свята: пролог (експозиція, вступ); зав'язка; основна частина (розвиток дії); кульмінація; фінал; післядія. Особливість масових театралізованих форм. Засоби і прийоми активізації учасників масових театралізованих подій. Засоби ідейно-емоційного впливу на учасників і глядачів свята. Засоби впливу на аудиторію в процесі масового театралізованого свята.

Методика розробки сценарію масового театралізованого дійства. Сутність сценарію масового театралізованого заходу. Сценарно-режисерська театралізація. Види сценарно-режисерської театралізації. Роль ведучого/ведучих масових театралізованих свят. Складові успіху ведучого масового театралізованого свята. Соціально-психологічний вплив масових театралізованих свят на особистість. Методичні рекомендації організаторам масових театралізованих заходів.

Поняття, сутність і функції дозвіллевої ігрової діяльності. Види і форми ігрової діяльності в сфері дозвілля. Особливості організації ігор для дітей і підлітків в установах освіти і культури: закладі дошкільної освіти, школі, позашкільних установах, дитячому закладі оздоровлення та відпочинку тощо. Врахування вікових, психологічних, індивідуальних особливостей при організації ігрового дозвілля для молоді і людей похилого віку. Методика організації і проведення патріотичних, інтелектуально-пізнавальних, розважальних ігор, квестів туристично-спортивного, оздоровчого спрямування.

Поняття тренінгу. Тренінг як метод і форма інтерактивного дозвілля. Атрибути тренінгу як форми роботи. Основні характеристики тренінгу. Мета й завдання тренінгу як форми організації професійного культурно-освітнього дозвілля. Структура тренінгу. Провідні тренінгові методи. Динаміка розвитку тренінгової групи. Особливості спілкування на тренінгу. Роль тренінгових технологій в організації ігрового дозвілля.

Модуль 3.

Управління освітньо-дозвіллевими, анімаційно-рекреаційними проектами

Модулем передбачається перевірка теоретичних знань і практичних умінь студентів. Теоретична підготовка включає засвоєння сутності та основних завдань управління анімаційно-рекреаційними проектами; методичних основ планування і контролю проекту; засад

створення організаційної структури проекту; теоретичних основ управління проектним цикломю

До основних умінь і навичок, які мають продемонструвати студенти, належать такі: оволодіння вміннями й навичками використовувати основні інструменти проектного циклу; вміння розробляти анімаційно-рекреаційні проекти, управляти ними.

Анімаційно-рекреаційне проектування: поняття, мета, характеристики. Відмінність проекту від інших галузей діяльності. Складові анімаційно-рекреаційного проектування: інновація, соціальна суб'єктність, життєві концепції, цінності, норми, установки, ідеал. Проектний фон. Вимоги до анімаційно-рекреаційного проектування: обмеженість, цілісність, послідовність і логічність, об'єктивність і обґрунтованість, компетентність авторів і персоналу, життєздатність.

Суб'єкт, об'єкт, предмет анімаційно-рекреаційного проектування.

Найвідоміші міжнародні асоціації та організації зі стандартизації проектної діяльності. Класифікація проектів.

Розроблення концепції проекту. Ініціація проекту. Стандарти бізнес-планування. Концепція проекту. Концепції анімаційно-рекреаційного проектування: концепція об'єктно-орієнтованого підходу до соціальнопроектної діяльності, проблемно-орієнтований підхід, суб'єктноорієнтований (тезаурологічний) підхід. Структура проектного аналізу, його програма. Аналіз комерційної здійсненності. Технічний аналіз. Фінансовий аналіз. Економічний аналіз. Інституціональний аналіз. Аналіз ризику. Соціальний аналіз. Обґрунтування доцільності проекту. Оцінювання ефективності проектів.

Огляд підходів до формування проектної команди. Основні характеристики проектної команди та її склад. Принципи формування команди. Модель формування ефективної проектної команди.

Типи проектних команд: спільно-взаємодійний, спільно-індивідуальний, спільнотворчий тип. Зв'язок організаційних культур, управлінських форм і типів управлінської діяльності. Ознаки організаційної культури. Групова динаміка.

Основні завдання управління проектною командою. Джерела і ресурси залучення персоналу. Методи оцінки персоналу. Основні підходи до сприйняття персоналу команди. Особливості людських ресурсів. Мотивація членів та всієї проектною команди. Управління конфліктами в проектах.

Мета і функції планування анімаційно-рекреаційного проекту. Зміст планових проектних робіт та вимоги щодо послідовності їх виконання. Методологічні підходи до проектного планування – традиційний і систематичний підходи, багатостадійне та багаторівневе планування. Компоненти структуризації проекту. Сутність та зміст методології структуризації. Витрати та їх структуризація. Матриця відповідальності та її розроблення. Поєднання структур проекту. Кодування складових проекту.

Модуль 4.

Культурологія дозвілля

Предмет, завдання, актуальність культурології дозвілля.

Характеристика дозвілля і дозвіллевої діяльності: поняття, концепції, структура, принципи, функції, види та специфічні ознаки дозвілля.

Класифікація дозвілля в концепціях закордонних учених. Принципи культури дозвілля: історичність; ціле-раціональність; соціальна прийнятність; новизна; наповненість; пізнавальність.

Історичний підхід дослідження дозвілля: періодизація та основні досліджувані тенденції. Дозвілля як фактор регулювання соціального життя в історичному контексті. Соціально-виховний вплив дозвіллевої діяльності

за різні історичні періоди. Основні закономірності історичного розвитку сфери дозвілля. Античне дозвілля як умова розвитку особистості. Особливості середньовічних форм організації дозвілля. Становлення та розбудова сфери дозвілля у Новий час. Дослідження дозвілля в контексті різних наукових галузей за кордоном. Соціальна сутність дозвілля. Дозвілля в житті людини.

Глобалізація як світоглядна ідея та стратегія. Сутність та зміст сучасної глобальної культури. Вплив культури на духовне і соціальне життя людини. Культура як головний аспект глобалізації. Масова культура як складне багатofункціональне соціокультурне явище. Основні функції масової культури в постіндустріальному суспільстві: комерційна, споживча, інформаційно-гносеологічна, ціннісно-орієнтована. Основні завдання сучасної масової культури. Проблем сучасної культурної ситуації в Україні. Масова культура як “індустрія дозвілля”. Кризові явища у сфері культури.

Специфіка національних процесів у сфері дозвілля в контексті глобалізації. Національна культура як багатокomпонентна система. Національно-ментальні особливості організації дозвілля. Етнокультура, етнокультурні та ментальні відмінності у проведенні дозвілля. Національна культура та її залежність від глобалізаційних процесів. Дитяча та молодіжна субкультура. Національне та транснаціональне в організації вільного часу.

Нормативно-правове забезпечення культурного розвитку України. Нормативно-правові акти, що регулюють окремі галузі культурної сфери: бібліотечну, музейну, театральну, архівну, видавничу справу, кінематографію тощо. Особливості культурних процесів та забезпечення соціокультурних інтересів суспільства в регіонах. Регіональні програми розвитку культурно-дозвіллевих напрямів діяльності. Індикатори ефективності культурної політики. Проблематика культурної політики в системі національної безпеки.

Соціокультурні інституції: профільні наукові інститути; заклади освіти; сімейне дозвілля; центри дитячої та юнацької творчості; територіальні громади як інститути соціального виховання; клубні установи за місцем проживання; парки культури та відпочинку; заклади оздоровлення та відпочинку (дитячі культурно-оздоровчі табори); музеї; фонди; арт-центри; галереї; громадські організації та ін.; суб'єкти приватного права, що виконують важливі для суспільства функції та представляють інтереси фахової спільноти у сфері культури і мистецтва. Актуальність розвитку державно-приватного партнерства у сфері культурної політики.

Культурна дипломатія. Мережа культурних інституцій за кордоном.

Характеристика різних категорій потенційних учасників культурно-дозвілєвої діяльності: за місцем проживання, віком, професією, соціальним станом, уподобаннями. Знання особливостей цільової аудиторії як важлива умова ефективної організації культурно-дозвілєвої діяльності.

Культурно-дозвілєва діяльність з дітьми та підлітками. Соціально-психологічні особливості сучасного підростаючого покоління. Основні форми роботи з дітьми та підлітками. Специфіка організації групової, колективної та індивідуальної культурно-дозвілєвої діяльності.

Аматорські об'єднання та їх характеристика. Види і жанри самодіяльної творчості.

Клуби за інтересами як вид індивідуальної і колективної діяльності у вільний час. Формальні і неформальні об'єднання: соціально-демографічні особливості та напрями діяльності.

Педагогічна сутність вільного часу та культурного дозвілля. Дозвілля в системі життєвих цінностей сучасної людини. Проблема переосмислення місця і ролі дозвілля в контексті розвитку особистості в культурно-освітньому просторі.

Особливості соціалізації особистості в дозвіллевих установах. Роль українського фольклору, традицій у вихованні дітей та підлітків. Особливості масової роботи з різними категоріями населення.

Напрями, форми, методи соціально-педагогічної діяльності у сфері дозвілля. Проблема доцільності відродження національної моделі проведення вільного часу та культурно-дозвіллевої діяльності.

Сутність понять “технологія”, “метод” “методика” “форма”. Типи соціокультурних технологій: культуротворчі, рекреаційно-оздоровчі, освітні, рекреаційно-оздоровчі, реабілітаційні, інформаційні, демонстраційні, управлінські та інноваційні технології. Культурологічний і педагогічний потенціал технологічних інновацій.

Культуротворчі технології: художньо-розвиваючі, культурно-охоронні, художньо-творчі та ін. Особливості проектної діяльності в сфері дозвілля. Успішні вітчизняні та закордонні практики в сфері соціокультурного проектування. Гуманітарна спрямованість анімаційних технологій – попередження відчуження особистості в суспільстві та суспільних відносинах. Технології соціокультурної реабілітації для особистого розвитку та соціалізації людей, котрі потребують соціального захисту та підтримки (інваліди, безробітні, мігранти, діти-сироти, особи похилого віку, самотні). Характеристика реабілітаційних методів і форм: бібліотерапія, театральна терапія, гарденотерапія, іппотерапія, фітотерапія, музикотерапія, казкотерапія та ін.

Модуль 5.

Педагогіка культурно-дозвіллевої діяльності

Сутність та основні поняття культурно-освітньої дозвіллевої діяльності. Об'єкт, предмет і завдання навчальної дисципліни «Педагогіка культурно-дозвіллевої діяльності», її зміст, структура, особливості. Міждисциплінарні зв'язки, джерела вивчення. Дозвіллева діяльність як діяльність та спосіб існування і розвитку соціальної дійсності, прояв соціальної активності, цілеспрямоване віддзеркалення і перетворення навколишнього світу. Просторові та часові параметри дозвілля. Зовнішні та внутрішні характеристики дозвілля: циклічність, наповненість, інтенсивність та функціональність (дисфункціональність). Основні поняття зі сфери культурно-освітньої дозвіллевої діяльності: соціально-культурна сфера, суб'єкт і об'єкт культурно-освітньої діяльності в умовах дозвілля; пізнавально-творча діяльність, соціально-культурна активність, соціально-культурні зв'язки, культурно-просвітницька робота, культурно-масова робота та ін.

Культурно-дозвіллева сфера сучасного суспільства. Принципи організації культурно-дозвіллевої діяльності (гуманізація змісту виховного компоненту дозвілля, національна спрямованість культурно-дозвіллевої діяльності, демократизація дозвілля, безперервність і наступність форм дозвілля, модернізація, оновлення технології). Основні характеристики культурно-дозвіллевої діяльності.

Напрями, форми і методи культурно-освітньої дозвіллевої діяльності. Основні напрями культурно-освітньої дозвіллевої діяльності: культурно-дозвіллевий і рекреаційний; соціально-профілактичний; профорієнтаційний; спортивно-оздоровчий. Форми педагогічної організації дозвілля (класифікація І.Д. Зверєвої): 1) за кількісним складом учасників: індивідуальні (бесіда, гра), колективні (конкурс, диспут, прес-конференція, усний журнал, відеолекторій, аукціон), масові (свято, концерт, акція, фестиваль); 2) за складністю побудови: прості (бесіда, диспут, вікторина), складні (конкурс, ярмарок, змагання, мандрівка, театралізована постановка,

тематичний вечір, ігрова програма), комплексні (тематичний день, тематичний тиждень, місячник, фестиваль); 3) за характером змістового наповнення: інформаційні (бесіда, лекція, диспут, зустріч, круглий стіл, тематичний вечір), практичні (виставка, похід, змагання, конкурс умільців, вулична ігротека), інформаційно-практичні (гра мандрівка, тематична акція, конкурс). Методи дозвілля. Вибір методів.

Виховне, навчальне та освітнє значення культурно-дозвіллевої діяльності. Культурно-освітня дозвіллева діяльність як основа трудового, естетичного, патріотичного та інших видів виховання. Зміст виховання особистості у дозвіллевій сфері. Чинники, що впливають на характер проведення людиною свого вільного часу: соціальне становище, національні традиції, психічні та фізіологічні зміни, ціннісні орієнтації, притаманні конкретному віковому стану. Виховання гармонійної особистості за допомогою дозвіллевої діяльності.

Культурно-освітня дозвіллева діяльність з різними групами населення. Характеристика різних категорій потенційних учасників культурно - дозвіллевої діяльності: за місцем проживання, за віком, за професією, за соціальним станом, за уподобаннями. Вплив громадських закладів на формування потреб у сфері дозвілля. Розвиток дозвіллевих центрів, що охоплюють різні вікові категорії населення, різні суспільні структури (сім'ю, вулицю, любительські об'єднання, підліткові групи). Знання особливостей аудиторії, що обслуговується як однієї із найефективніших умов організації культурно-дозвіллевої діяльності. Поняття про різнобічний характер потреб людини. Естетичний інтерес і його роль у формуванні особистості. Особливості педагогічного керівництва процесом формування естетичних інтересів та потреб різних категорій населення. Можливість впливу громадських закладів (школа, клуб, театр, філармонія, бібліотека і т.д.) на формування потреб у сфері дозвілля.

Основні принципи управління культурно-дозвіллевою діяльністю. Принципи управління (відповідності, об'єктивності, оптимальності, конкретності, контролю, індивідуальної відповідальності, прогнозування, та ін.) як об'єктивні правила управлінської поведінки. Специфіка управління: через засоби масової інформації, шляхом впровадження в суспільну поведінку різноманітних програм, через систему освіти та самоосвіти і т.д. Взаємовідносини об'єкту і суб'єкту управління. Механізм управління: державна система управління, громадське самоуправління, соціальне замовлення. Методи управління культурно-дозвіллевою діяльністю. Методи управління. Методи : матеріального і морального стимулювання (метод правових гарантій, державного захисту, недоторканості творчої діяльності, захист авторських прав і т.д.). Методи організації духовної діяльності: переконання творчістю, її результатами; свобода самовираження; колегіальність оцінки процесу і результатів діяльності; невтручання в творчий процес не зайнятих в ньому осіб; та ін. Управління та самоуправління в культурно-дозвіллевій діяльності. Специфіка управління управлінським персоналом.

Список рекомендованих інформаційних джерел

до модуля 1.«Дозвіллезнавство»

1. Бойко О.П. Культура дозвілля в суспільстві ризику: монографія. Суми: УАБС НБУ, 2011. 285 с.
2. Бочелюк В.В., Бочелюк В.Й. Дозвіллезнавство: навч. посібник. Київ: Центр навч. літ-ри, 2006. 208 с.
3. Воловик А., Воловик В. Педагогіка дозвілля: підручник. Харків : ХДАК, 1999. 332 с.
4. Ковальчук Т.І., Мельничук Т.Ф. Організація роботи у сфері дозвілля: інформаційна складова: монографія. Київ, 2013. 535 с.
5. Конспект лекцій з дисципліни «Соціологія вільного часу та дозвілля» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня зі

- спеціальності 054 «Соціологія» за освітньо-професійною програмою «Соціологія». / укл.: Мачуліна І. І. Кам'янське, ДДТУ, 2017 р. 68 с.
6. Максимовська Н.О. Сучасний стан дозвіллевої сфери в Україні: соціально-педагогічний аспект. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2011. Вип. 33. С. 264-272.
  7. Петрова І. Виховний потенціал дозвіллевих об'єднань. *Вісник Львівського університету. Сер. педагогічна*. 2005. Вип. 20. С. 215-223.
  8. Петрова І.В. Дозвілля в зарубіжних країнах : підручник. Київ : Кондор, 2005. 80 с.
  9. Петрова І. В. Сутність та особливості становлення індустрії дозвілля. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2014. № 1. С. 28–34.
  10. Форми організації дозвілля дітей та молоді / упоряд.: В.В. Молочний, С.О. Мопьков, О.В. Безпалько; за заг. ред. І.Д. Зверевої. Київ: Науковий світ, 2005. 58 с.

Список рекомендованих інформаційних джерел

до модуля 2. «Методика організації культурно-освітньої дозвіллевої діяльності»

11. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Дозвіллезнавство: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 208 с.
12. Ведмідь Н.І., Мельниченко С.В. Організація дозвілля туристів : навч. посібник. Київ : КНТЕУ, 2008. 85 с.
13. Євтушенко Г. І., Дерев'янка В. М. Аналіз стану управління робочим часом та шляхи підвищення ефективності застосування «тайм-менеджменту» в організації. *Збірник наукових праць Національного*

університету державної податкової служби України. № 1. Ірпінь : Національний університет ДПС України, 2014. С. 88-96.

14. Іванова Л. А. Виховний процес у школі: тренінг з педагогічного проектування. *Ігри дорослих. Інтерактивні методи навчання*. Київ : Редакція загально-педагогічних газет, 2005. С. 84-95.

15. Іванова Л., Кольовушко Л., Светличная Э., Цюпка М. Особенности формирования временного детского объединения в условиях событийного пространства МДЦ «Артек». *Наши Артек*; автор-составитель Л. А. Иванова. Ивано-Франковск : НАИР, 2015. С. 70-80.

16. Іванова Л. А. Педагогічне проектування процесу професійної підготовки педагогів-організаторів у Міжнародному дитячому центрі «Артек». Дис. ... канд. пед. наук. 13.00.04. Київ: Інститут вищої освіти АПН України, 2005.

17. Ігри дорослих. Інтерактивні методи навчання; упоряд. Л. Галіцина. Київ : Ред. загальнопед. газ., 2005. 128 с.

18. Килимистий С. М. Анімація в туризмі : навч. посібник. Київ : Вид-во ФПУ, 2007. 188 с.

19. Ковальчук Т.І., Муращенко А.О. Організація дозвілля студентів: етнопедагогічний підхід. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Педагогіка. Психологія. Філософія»*. 2012. Вип. 175, Ч. 1. С. 301-310.

20. Колесов О.С., Вацьківська А.В. Тайм-менеджмент – управління часом. *Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. № 2 (53). Т. 3*. Вінниця : Вінницький національний аграрний університет, 2011. С. 61-69.

21. Організація культурно-масової роботи в санаторно-курортних закладах ЗАТ Укрпрофоздоровниця. Київ : Денеб, 2005. 160 с.

22. Пермяков О.А., Власенко І.М., Лаврентьева О.О. Дидактичні ігри на уроках музики : науково-методичний посібник. Кривий Ріг : Видавничий дім, 2009. 264 с.

23. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах. Київ : Кондор, 2005. 408 с.

24. Поліщук Л. Заклади клубного типу України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Актуал. проблеми історії, теорії та практики худ. культури* : зб. наук. пр. Київ : Міленіум, 2009. Вип. 23. С. 176-184.
25. Професії майбутнього для України: наук.-практ. розробка / укл. Л. М. Капченко, Н. В. Савченко, Л. Й. Літвінчук, О. В. Грамма. Київ : ІПК ДСЗУ, 2017. 47 с.
26. Форми організація дозвілля для дітей і молоді: метод. маз заг. ред. І. Д. Зверєвої. Київ : Наук. Світ, 2004. 58 с.
27. Шуть М. Школа ігромайстерності. Київ : Вид. дім “Шкіл. світ”; Вид. Л. Галіцина, 2006. 128 с..
28. Шуть М. Майстерність проведення гри. Київ : Вид. дім “Шкіл. світ”, 2007. 128 с.
29. Яременко Н. В. Вимоги до письмового оформлення сценарію ігрової програми. *Організація діяльності клубів інтелектуальних ігор у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах*: навч.-метод. посіб.; укл. Яременко Н.В., Гаврилюк В.Ю., Мальцева І.О.; за заг. ред. Н.В. Яременко. Біла Церква: КОПОПК, 2004. С. 23-25.
30. Яременко Н. Методичні рекомендації щодо обладнання, оформлення та функціонування ігрових кімнат та ігрових майданчиків у загальноосвітньому навчальному закладі. *Інформаційно-методичний збірник: Спеціалізоване педагогічне видання управління освіти і науки Київської ОДА та Київського ОІПОПК*. Грудень 2005. № 12 (62). С. 48-54.

Список рекомендованих інформаційних джерел

до модуля 3.«Управління освітньо-дозвіллєвими, анімаційно-рекреаційними проєктами»

- 31.Афанасьєв М. В. Управління проєктами: навч.-метод. посіб. Харків : ІНЖЕК, 2007. 271 с.

- 32.Бабаєв В.М. Управління проектами: навчальний посібник для студентів спеціальності «Управління проектами». Харків: ХНАМГ, 2006. 244 с.
- 33.Бабій К.Н., Бахтарова А.М. Нетрадиційний урок за проектною технологією. *Управління школою*. 2007. №1. С. 22-26.
- 34.Баканов Е.А. Проектный менеджмент в социально-культурной деятельности: практикум по дисциплине для обучающихся по направлению подготовки 51.03.03 «Социально-культурная деятельность», профильподготовки «Менеджмент социально-культурной деятельности», квалификация (степень) выпускника «бакалавр». Кемерово: Кемеров. гос. ин-т культуры, 2018. 56 с.
- 35.Батенко Л. П., Загородніх О. А., Ліщинська В. В. Управління проектами: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2003. 231 с.
- 36.Баханов К.О., Нищета В. А. Життєтворчі проекти в навчанні історії України: посібник для вчителів. Харків:Вид. група «Основа», 2008. 190 с.
- 37.Булаш О.С., Фролова О.П. Формування психологічного клімату з використанням проектних технологій. *Управління школою*. 2007. №34. С. 9-21.
- 38.Взаємодія учня і вчителя у площині проектної діяльності (Метод проектів у сучасній школі. Структура різних типів проектів: Матеріали роботи творчої групи педагогів Волинської області). *Школа*. 2006. №5. С. 32-40.
- 39.Войтенко С.В., Гребенюк Л.І. Проектні технології Українського гуманітарного ліцею. Відкритий урок. 2003. № 21-23. С. 26-29
- 40.Волгіна Л. Організація телекомунікаційної проектної діяльності. Відкритий урок. 2004. №7-8. С. 36-43.
- 41.Вчимося проектувати (Спецвипуск). *Завуч*. 2006. №19. С. 1-48.

- 42.Гонтарева І. В. Управління проектами: підручник. Харків : ХНЕУ, 2011. 443 с.
- 43.Гладка О. М. Управління проектами як прийняття рішень: побудова матриці осіб, що приймають рішення протягом життєвого циклу проекту. *Управління проектами та розвиток виробництва*. 2009. № 1. С. 45-52.
- 44.Горушкіна С. Н. Управление проектами как инструмент культурной политики. *Справочник руководителя учреждения культуры*. 2009. № 1. С. 41–51.
- 45.Герман О.І. Технологія педагогічного проектування у методичній роботі (Пам'ятка вчителю, який працює за методом проектів). *Управління школою*. 2007. №1. С.18-21.
- 46.Кучеренко В.Р., Маркітан О.С. Управління діловими проектами : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 279 с.
- 47.Семез А.А. Соціально-педагогічне проектування: навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів спеціальності 6.010106 Соціальна педагогіка. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2012. 132 с.
- 48.Тарасюк Г.М. Управління проектами : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Київ : Каравела, 2009. 319 с.
- 49.Тян Р. Б. Управління проектами: підручник. Київ: ЦУЛ, 2004. 221 с.
- 50.Яковлева Н.Ф. Проектная деятельность в образовательных учреждениях. Москва : ФЛИНТА, 2019 . 144 с.

Список рекомендованих інформаційних джерел

до модуля 4. «Культурологія дозвілля»

- 51.Бабенко Н. Б. Соціологія вільного часу і дозвілля : навч. посіб. К. : ДАКККіМ, 2006. 196 с.
- 52.Балахтар В. В. Педагогічні засади організації дозвілля дітей та підлітків у системі позашкільної освіти в Україні (1960–1991 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки».Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ, 2010. 20 с.
- 53.Белецька І., Гаміна Т. Вплив організованого вільного часу на становлення особистості учня. *Соц. педагогіка: теорія і практика*. 2007. № 3. С. 30–33.
54. Белецька І. В. Сучасна соціокультурна ситуація у сфері дозвілля молоді. *Вісн. Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка*. 2010. № 9. С. 71–76.
- 55.Бойко О. П. Культура дозвілля в суспільстві ризику : монографія. Суми : УАБС НБУ, 2011. 285 с.
- 56.Бочелюк В. Й., Бочелюк В. В.Дозвіллезнавство : навч. посіб. Київ : Центр навч. літ., 2006. 208 с.
- 57.Зборовский Г. Е. Социология досуга и социология культуры: поиск взаимодействия. *Социол. исслед.* 2006. № 12. С. 54–59.
- 58.Зверева И. Д. Стратегия развития социальной педагогики в Украине. *Вісн. Запоріз. нац. ун-ту. Педагогічні науки*. 2011. № 3. С. 18–21.
- 59.Іванова Л. А. Професійна підготовка педагогів-організаторів: теорія і практика педагогічного проектування : монографія / За заг. редакцією доц. І. М. Мельникової. Київ, 2008. 248 с.
- 60.Иванова Л. Феномен Артека: событие без границ // Наш Артек / Автор-составитель Л. А. Иванова, кандидат педагогических наук. Ивано-Франковск : НАИР, 2015. С. 155 –160.

- 61.Исаева И. Ю. Досуговая педагогика : учеб. пособие / И. Ю. Исаева. М. : Флинта : МПСИ, 2010. 200 с.
- 62.Карпова Л. О. Просвітництво на теренах України XIX ст. : історіографічний досвід / Л. О. Карпова // Актуальні питання культурології : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. Рівне, 2012. Вип. 12. С. 51–55.
- 63.Кірсанов В. В. Теоретико-методологічні та методичні засади педагогічної діагностики організації дозвілля : монографія. Київ : Альтпресс, 2006. 352 с.
- 64.Кэндо Т. Досуг и популярная культура в динамике и развитии. *Личность. Культура. Общество*. 2000. Т. 2, вып. 1. С. 283–308.
- 65.Максимовська Н. О. Наукові засади розвитку соціальної педагогіки дозвілля. *Освіта та педагогічні науки*. 2012. № 5/6. С. 37-42.
- 66.Максимовська Н. О. Сучасний стан дозвіллевої сфери в Україні: соціально-педагогічний аспект. *Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр.* / за заг. ред. В. М. Шейка. Харків, 2010. Вип. 33. С. 264-272.
- 67.Педагогика досуга : терминологический словарь / сост. О. Н. Хахлова. Уфа : Изд-во БГПУ, 2007. 50 с.
- 68.Петрова І. В. Особливості функціонування сфери дозвілля як соціально-культурного явища у другій половині XX ст. *Вісн. Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв*. 2011. № 2. С. 51–55.
- 69.Петрова І. В. Становлення та розвиток дозвілля як соціально-культурного явища в Україні: 20-ті роки XX ст. *Вісн. Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв*. 2009. № 2. С. 34–38.
- 70.Петрова І. В. Дозвілля у теоретичних рефлексіях : монографія. Київ : НАКККіМ, 2012. 296 с.
- 71.Петрова І. В. Історія дозвілля: проблеми періодизації. *Вісн. Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв*. 2009. № 4. С. 39–43.

- 72.Петрова І. В. Розвиток дозвілля як соціально-культурного явища у XIX ст. Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зап. Рівнен. держ. гуманітар. ун-ту : зб. наук. пр. Рівне, 2011. Вип. 17. т. 2.
- 73.Пича В. М. Культура досуга / ред. В. И. Григорьев]. Киев : Изд-во при Киев. гос. ун-те, 1990. 237 с.
- 74.Піча В. М. Культура вільного часу : (філос.-соціол. аналіз). Львів : Світ, 1990. 152 с.
75. Пішун С. Г. Сутність категорії дозвілля в теоретичних дослідженнях. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2009. Вип. 4. С. 419–425.
- 76.Скляр С. Ю. Соціокультурні трансформації дозвіллевого простору молоді в умовах суспільних перетворень в Україні. *Соціальні технології*. 2010. № 10. С. 206–214.
- 77.Цимбалюк Н. М. Інституціональна модернізація культурно-дозвіллевої сфери в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра соціол. наук : спец. 22.00.04; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2005. 40 с.

**Список рекомендованих інформаційних джерел
до модуля 5. «Педагогіка культурно-освітньої дозвіллевої
діяльності»**

- 78.Бабенко Н. Б. Соціологія вільного часу і дозвілля : навч. посіб. Київ : ДАКККиМ, 2006.196 с.
- 79.Бойко О. П. Культура дозвілля в суспільстві ризику : монографія. Суми : УАБС НБУ, 2011.285 с.
- 80.Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Дозвіллезнавство : навч. посіб. Київ : Центр навч. літ., 2006. 208 с.

- 81.Исаева И. Ю. Досуговая педагогика : учеб. пособие. М. : Флинта : МПСИ, 2010. 200 с.
- 82.Карпова Л. О. Просвітництво на теренах України ХІХ ст. : історіографічний досвід. *Актуальні питання культурології* : зб. наук. пр. Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. Рівне, 2012. Вип. 12. С. 51–55.
- 83.Кірсанов В. В. Теоретико-методологічні та методичні засади педагогічної діагностики організації дозвілля : монографія. Київ : Альтпресс, 2006. 352 с.
- 84.Лісовець О. Студентські громадські організації: досвід і перспективи розвитку. *Вісн. Львів. ун-ту. Сер. педагогічна*. 2006. Вип. 21, ч. 1. С. 190–194.
- 85.Максимовська Н.О. Наукові засади розвитку соціальної педагогіки дозвілля. *Освіта та педагогічні науки*. 2012. № 5/6. С. 37–42. 337.
- 86.Максимовська Н. О. Сучасний стан дозвіллевої сфери в Україні: соціально-педагогічний аспект. *Вісн. Харків. держ. акад. культури* : зб. наук. пр. / за заг. ред. В. М. Шейка. Харків, 2010. Вип. 33. С. 264–272.
- 87.Петрова І.В. Дозвілля в зарубіжних країнах: підручник. К.: Кондор, 2005. 408 с.
- 88.Петрова І. В. Особливості функціонування сфери дозвілля як соціально-культурного явища у другій половині ХХ ст. *Вісн. Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв*. 2011.№ 2. С. 51–55.
- 89.Петрова І. В. Становлення та розвиток дозвілля як соціально-культурного явища в Україні: 20-ті роки ХХ ст. *Вісн. Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв*. 2009. № 2. С. 34–38.
- 90.Петрова І. Семантико-етимологічний аналіз дозвілля: культурологічний аспект [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Pki/2009_25/Petrova_I.V.pdf. — Назва з екрана.

- 91.Петрова І. В. Дозвілля у теоретичних рефлексіях : монографія. Київ : НАКККиМ, 2012. 296 с.
- 92.Петрова І. В. Історія дозвілля: проблеми періодизації. Вісн. Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. 2009. № 4. С. 39–43.
- 93.Пішун С.Г. Сутність категорії дозвілля в теоретичних дослідженнях. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. / Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2009. Вип. 4. С. 419–425.
- 94.Поліщук Ю. Й. Соціально-педагогічна діяльність сучасних громадських молодіжних об'єднань в Україні : [монографія] / за ред. Н. Г. Ничкала. Тернопіль : ТИПУ, 2005. 432 с.
- 95.Сидор І. П. Соціокультурні технології в організації дозвілля. *Вісник Черкського університету імені Богдана Хмельницького*. Серія : Педагогічні науки. Черкаси, 2009. Вип. 144. С. 146–149.
- 96.Сидор І. П. Упровадження нових технологій в організацію дозвіллевої діяльності студентів вищих навчальних закладів України. *Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту*. Сер. Педагогіка. Соціальна робота. 2009. № 16/17. С. 174–176.
- 97.Скляр С.Ю. Соціокультурні засади організації дозвілля молоді: регіональний аспект [Електронний ресурс] –Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/sociology/2008/84-90-14.pdf>. Назва з екрана.
- 98.Скляр С. Ю. Соціокультурні трансформації дозвіллевого простору молоді в умовах суспільних перетворень в Україні. *Соціальні технології*. 2010. № 10. С. 206–214.
- 99.Скрипник Л. В., Чепурда Г.М. Фізична рекреація у сфері дозвілля української молоді. *Природа Західного Полісся та прилеглих територій*. 2012. № 9. С. 370–374.

100.Тадля О. М. Організація дозвілля студентської молоді в умовах діяльності клубних об'єднань. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури* : зб. наук. пр. / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2010. Вип. 24. С. 222–227.

РОЗДІЛ II. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ

2.1. Комплексний кваліфікаційний екзамен

Результати оцінювання студентів на комплексному кваліфікаційному екзамені повинні довести, що випускник:

- має концептуальні знання, здобуті у процесі навчання та практичної підготовки, включаючи основи знань сучасних досягнень науки у сфері культурно-освітньої діяльності та рекреації, орієнтується в поняттях івент-простору;
- вміє розв'язувати завдання з дисциплін професійної підготовки, що вимагає самостійного збирання та інтерпретації інформації, вибір методів та засобів вирішення, застосування інноваційних підходів у підготовці майбутнього педагога-івентора.

Оцінювання відповіді студентів відбувається за такими критеріями:

- точність розкриття змісту питання;
- повнота висвітлення проблеми;
- логічна послідовність і аргументованість викладу;

- вміння аналізувати методичні проблеми і навчальні ситуації;
- креативність у доборі методичного матеріалу, прийнятті методичних рішень;
- обґрунтованість власної думки з приводу проблеми, яка розглядається.

Максимальна сума балів – 100 балів.

Максимальна сума балів за відповідь на одне запитання/розв'язання ситуаційної задачі – 25 балів (1/4 загальної суми балів за комплексний кваліфікаційний екзамен).

Критерії оцінювання відповідей на теоретичні питання:

високий рівень (21-25 балів)

- студент дає повну, точну, логічно побудовану і науково аргументовану відповідь, виявляє вміння аналізувати методичні проблеми і навчальні ситуації, високий рівень креативності, кваліфіковано обґрунтовує власну думку;

достатній рівень (15-20 балів)

- студент дає в цілому повну відповідь, допускаючи окремі неточності і незначні порушення логіки викладу, виявляє вміння оперувати прийомом аналізу матеріалу та аргументації викладу, висловлює власну думку з приводу проблеми, однак не наводить переконливої аргументації до неї, демонструє достатній рівень креативності;

середній рівень (10-14 балів)

- студент виявляє часткове розуміння проблеми, дає неповну відповідь, не дотримується чіткої структури викладу, недостатньо добре аргументує методичні рішення, висловлює власну

думку з приводу проблеми, однак не наводить обґрунтування до неї, демонструє середній рівень креативності;

низький рівень (1-9 балів)

- студент виявляє низький ступінь усвідомлення змісту питання, знання елементарних відомостей із теорії та методики дисциплін, невміння логічно, послідовно і аргументовано будувати відповідь, не висловлює власну думку з приводу розглядуваної проблеми, не прагне застосовувати креативний підхід у доборі матеріалу.

2.2. Кваліфікаційна робота

Оцінка кваліфікаційної (бакалаврської) роботи здійснюється за 100-бальною шкалою, яка складається з двох частин:

1) виконання роботи (до 70 балів)

2) захисту (до 30 балів).

Оцінка «відмінно» (90-100 (А) балів) ставиться, якщо випускник

- виконав роботу самостійно, на високому науково-теоретичному рівні, яка відбиває глибокі теоретичні знання і практичні навички випускника, його здатність до професійної діяльності як науковця;

- оволодів методами науково-дослідної роботи на високому рівні у збиранні і систематизації даних, їх обробки, творчого осмислення, систематично викладу, формулювання висновків, має чітку логічність й систематичність викладу;

- показав критичне ставлення до джерел і літератури;

- робота містить наукову новизну, автор чітко і повно сформулював власні пропозиції і практичні рекомендації;

- оформив кваліфікаційну роботу грамотно, з додержанням вимог Держстандарту, написав роботу грамотно, українською літературною мовою, не допускаючи орфографічних, пунктуаційних та стилістичних

ПОМИЛОК;

- на захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження, твердо і впевнено відповів на запитання членів комісії;
- до захисту представив декілька наукових публікації (тези, стаття).

Оцінка «добре» (80-89 (B) ставиться, якщо випускник:

- виконав роботу самостійно, на достатньому науково-теоретичному рівні, яка відображає систематичні теоретичні знання і практичні навички випускника, його здатність до професійної діяльності як науковця;
- оволодів методами науково-дослідної роботи у збиранні і систематизації даних, їх оброблення, творчого осмислення, системного викладу, формулювання висновків, має чітку логічність й систематичність викладу;
- робота містить наукову новизну, автор проаналізувати літературу і джерела з досліджуваної теми, частково сформулював власні пропозиції і практичні рекомендації;
- оформив бакалаврську роботу з додержанням вимог Держстандарту, але допустив при цьому 1-2 помилки чи неточності;
- написав роботу грамотно, українською літературною мовою, допускаючи при цьому поодинокі орфографічні, пунктуаційні та стилістичні помилки;
- на захисті продемонстрував вичерпний рівень знань теми дослідження, переконливо відповідав на запитання членів комісії;
- до захисту представив одну публікацію (тези).

Оцінка 70-79 (C) балів) ставиться, якщо випускник:

- виконав роботу самостійно, на належному науково-теоретичному рівні, яка відображає достатні теоретичні знання і практичні навички випускника, його здатність до професійної діяльності як науковця;

- оволодів методами науково-дослідної роботи у збиранні і систематизації даних, їх обробки, творчого осмислення, систематично викладу, формулювання висновків, допускає незначні порушення логічності й систематичності викладу;

- робота містить наукову новизну, однак автор не в достатній мірі проаналізував літературу і джерела з досліджуваної теми, сформулював власні пропозиції і практичні рекомендації;

- з додержанням вимог Держстандарту оформив бакалаврську роботу, але при цьому припустився 3-4 помилок чи неточностей;

- написав роботу грамотно, українською літературною мовою, допускаючи при цьому численні орфографічні, пунктуаційні та стилістичні помилки;

- на захисті продемонстрував оглядові знання теми дослідження, не зміг повно дати відповідь на запитання членів комісії;

- до захисту не представив публікацію.

Оцінка « задовільно» (60-64 (Е); 65-69 (Д) балів) ставиться, якщо випускник:

- виконав роботу самостійно, на низькому науково-теоретичному рівні, яка відбиває теоретичні знання і практичні навички випускника, його здатність до професійної діяльності;

- оволодів навичками науково-дослідної роботи у збиранні і систематизації даних, їх обробки, осмислення, систематично викладу, формулювання висновків, але допускає порушення логічності й систематичності викладу, некритичного ставлення до документів і матеріалів;

- робота носить головним чином компілятивний характер, відсутні елементи наукової новизни, нечітко сформульовані або відсутні власні пропозиції і практичні рекомендації;

- допустив помилок при оформленні роботи та літературних джерел

із відхиленням від вимог Держстандарту;

- написав роботу українською літературною мовою, але допустив у ній велику кількість русизмів, орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок;

- на захисті продемонстрував неглибокі знання теми дослідження, не зміг відповісти на окремі запитання членів комісії;

- до захисту не представив жодної публікації (тез).

Оцінка «незадовільно» (до 60 балів) ставиться якщо випускник:

- допущений до захисту кваліфікаційної роботи, однак, абсолютно в ній не орієнтується, не може відповісти на жодне запитання членів комісії, або виявиться, що робота є плагіатом;

- зміст роботи не відповідає плану бакалаврської роботи або не розкриває тему повністю чи в її основній частині;

- сформульовані розділи (підрозділи) не відбивають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта;

- мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відбиває специфіки об'єкта і предмета дослідження;

- студент не виявив самостійності, робота є компіляцією або плагіатом;

- не зроблено глибокого і всебічного аналізу сучасних офіційних і нормативних документів, нової спеціальної літератури (останні 2-10 років) з теми дослідження;

- аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми роботи має форму анотованого списку і не відбиває рівня досліджуваної проблеми;

- кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням;

- у роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичено матеріал;

- бібліографічний опис джерел у списку використаної літератури

наведено довільно, без дотримання вимог державного стандарту;

- як ілюстраційний матеріал використано таблиці, діаграми, схеми, запозичені не з першоджерел, а з підручника, навчального посібника, монографії або наукової статті;

- обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам роботи, виконана неохайно, з помилками.

РОЗДІЛ III. ПИТАННЯ ДО КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Модуль 1. Дозвіллєзнавство

1. Значення «події» в організації дозвілля людини.
2. Проблема подієвості і подієвого підходу в освітньо-дозвіллевому просторі.
3. Принцип подієвості в освітньо-дозвіллевому просторі.
4. Структура і зміст освітньо-дозвіллевого простору.
5. Алгоритм організації освітньо-дозвіллевої події.
6. Подієвий підхід як продуктивна технологія організації значущих подій.
7. Поняття «рекреація» і «анімація» у освітньо-дозвіллевому просторі.
8. Моновіковий і різновіковий подієвий простір.
9. Принцип солідарності поколінь в організації освітньо-дозвіллевого простору.
10. Сутність дозвілля як соціального інституту. Основні ознаки інституціоналізації дозвілля.
11. Суспільні трансформації та їхній вплив на зміни в структурі інституту дозвілля.
12. Принципи організації паркової діяльності.
13. Зміст і функціональне спрямування паркового дозвілля
14. Основи сімейного дозвілля.

15. Організація дозвіллевої діяльності в музеї.
16. Система форми і методів організації дозвілля в умовах бібліотеки.
17. Дозвіллеві можливості театрального мистецтва.
18. Принципи функціонування дитячого театру як засобу залучення підлітків до духовних цінностей.
19. Дитячий оздоровчий табір як форма організації дозвілля дітей та підлітків. Мета й завдання діяльності дитячих оздоровчих закладів.
20. Функції дозвіллевих закладів в суспільстві.
21. Клубний заклад як дозвілева організація. Інноваційні форми роботи клубних закладів у сучасних умовах.
22. Урахування вікових особливостей аудиторії під час організації дозвілля в закладах культури клубного типу.
23. Особливості організації дозвілля людей із обмеженими фізичними та психологічними можливостями.
24. Організація дозвіллевої діяльності у культурно-дозвіллевому центрі.
25. Сучасні позитивні тенденції розвитку культурно-дозвіллевого середовища.

Практичні завдання

1. Наведіть приклади освітньо-організаційних, освітньо-дозвіллевих подій.
2. Опишіть алгоритм події як методу організації і реалізації освітньо-дозвіллевого простору.
3. Схарактеризуйте етапи організації і реалізації діяльності event-педагога.
4. Проаналізуйте дозвілля як складову часового простору.
5. Схарактеризуйте форми роботи, використовувані в парковому дозвіллі.
6. Наведіть приклади пізнавальних ігор для підлітків в дитячому оздоровчому таборі.
7. Визначте педагогічні можливості театрального мистецтва.
8. Проаналізуйте специфічні функції сімейного дозвілля.

9. Схарактеризуйте освітньо-дозвілєві практики в діяльності сучасної бібліотеки.

10. Складіть схему клубного вечора в установі культури для людей із обмеженими фізичними та психологічними можливостями.

Модуль 2. Методика організації культурно-освітньої дозвілєвої діяльності

1. Особливості організації і проведення шоу-програми як видовищної форми дозвілля.
2. Фестиваль як різновид масового дозвілля.
3. Значення і характерні особливості масових гулянь і народних свят.
4. Ярмарок – складова частина свята.
5. Специфіка організації концерту як видовищної форми дозвілля.
6. Методика підготовки і проведення масових свят і гулянь.
7. Особливості організації конкурсних форм дозвілля.
8. Інноваційні форми культурно-освітніх дозвілєвих заходів: квест, адвенчурі.
9. Масове свято: концептуальність, етапи підготовки.
10. Особливості організації масових театралізованих форм.
11. Засоби і прийоми активізації учасників масових театралізованих подій.
12. Методика розробки сценарію масового театралізованого дійства.
13. Сутність і функції дозвілєвої ігрової діяльності.
14. Види і форми ігрової діяльності в сфері дозвілля.
15. Особливості організації ігор для дітей в закладах дошкільної освіти.
16. Особливості організації ігор для дітей і підлітків позашкільних установах.
17. Особливості організації ігор для дітей і підлітків у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку.

18. Методика організації і проведення дозвіллевих заходів патріотичного спрямування.
19. Методика організації і проведення івентів спортивно-оздоровчого спрямування
20. Види і форми дозвілля для людей похилого віку.
21. Методика організації і проведення дозвіллевих заходів інтелектуально-пізнавального спрямування для молоді.
22. Методи і форми дозвілля туристично-спортивного спрямування для молоді.
23. Тренінг як метод і форма організації професійного дозвілля в івент-освіті.
24. Атрибути тренінгу як форми організації професійного дозвілля в івент-освіті.
25. Мета й завдання тренінгу як форми організації професійного культурно-освітнього дозвілля.

Практичні завдання

1. Доведіть, що квест є способом ефективного урізноманітнення дозвілля для підлітків.
2. Сформулюйте основну мету й завдання виховної роботи в організаційний період зміни в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку.
3. Назвіть найбільш доцільні види і форми дозвілля для працюючих пенсіонерів.
4. Наведіть приклади тематики ігрових програм для дітей в закладах позашкільної освіти, гуртках, центрах дозвілля.
5. Визначте тематику і план підготовки культурно-дозвіллевого заходу туристичного спрямування для сімейної молоді.

6. Наведіть приклади тематики івентів спортивно-культурного дозвілля в умовах туристичних комплексів.
7. Аргументуйте, чому у процесі розробки та впровадження соціокультурних проєктів доцільно дотримуватися принципів реалістичності, реалізуємості та системності.
8. Визначте інтерактивні форми дозвілля для людей похилого віку.
9. Сформулюйте мету та основні завдання тренінгу для студентської молоді “Як стати командою”.
10. Наведіть 2-3 приклади Особливості організації масових театралізованих форм.

Модуль 3.Управління освітньо-дозвіллєвими, анімаційно-рекреаційними проєктами

Теоретичні питання:

1. Анімаційно-рекреаційне проєктування: поняття, мета, характеристики.
2. Відмінність проєкту від інших галузей діяльності.
3. Складові анімаційно-рекреаційного проєктування.
4. Вимоги до анімаційно-рекреаційного проєктування.
5. Суб’єкт, об’єкт, предмет анімаційно-рекреаційного проєктування.
6. Найвідоміші міжнародні асоціації та організації зі стандартизації проєктної діяльності.
7. Класифікація проєктів.
8. Концепція проєкту.
9. Концепції анімаційно-рекреаційного проєктування.
10. Структура проєктного аналізу, його програма.
11. Аналіз ризику проєкту.

12. Соціальний аналіз проекту.
13. Критерії оцінювання ефективності проектів.
14. Підходи до формування проектної команди.
15. Основні характеристики проектної команди та її склад.
16. Принципи формування команди.
17. Модель формування ефективної проектної команди.
18. Типи проектних команд.
19. Основні завдання управління проектною командою.
20. Джерела і ресурси залучення персоналу.
21. Мотивація членів та всієї проектної команди.
22. Управління конфліктами в проектах.
23. Мета і функції планування анімаційно-рекреаційного проекту.
24. Зміст планових проектних робіт та вимоги щодо послідовності їх виконання.
25. Компоненти структуризації проекту.

Практичні завдання:

1. Опишіть логіку проектного підходу у вигляді трикутника проекту.
2. Обґрунтуйте, чому потрібно управляти проектом.
3. Обґрунтуйте доцільність застосування СМАРТ-технології під час формулювання мети проекту.
4. Проаналізуйте проблемне поле пріоритетних напрямів соціокультурних проектів.
5. Поясніть, у чому полягає відмінність між метою проекту і проектним завданням.
6. Проаналізуйте основні моделі управління проектами.
7. Обґрунтуйте доцільність професійного кадрового забезпечення проекту.
8. Опишіть технологію підготовки проекту як тексту.

9. Розкрийте доцільність розроблення анімаційно-рекреаційних проектів для людей з обмеженими можливостями.

10. Сформулюйте мету й основні завдання анімаційно-рекреаційного проекту для людей похилого віку.

Модуль 4. Культурологія дозвілля

Теоретичні питання:

1. Поняття і сутність культури дозвілля.
2. Основні концепції дозвілля.
3. Сутність принципів культури дозвілля.
4. Античне дозвілля як умова розвитку особистості.
5. Особливості середньовічних форм організації дозвілля.
6. Аматорські об'єднання та їх характеристика.
7. Види і жанри самодіяльної творчості.
8. Клуби за інтересами як вид індивідуальної і колективної діяльності у вільний час.
9. Формальні і неформальні культурні об'єднання.
10. Культурно-дозвіллева діяльність в установах культури (театр, центр культури, бібліотека, музей).
11. Основні форми культурно-дозвіллевої роботи з дітьми та підлітками.
12. Специфіка організації групової та індивідуальної культурно-дозвіллевої діяльності.
13. Особливості соціалізації особистості в дозвіллевих установах.
14. Роль українського фольклору, традицій у вихованні дітей та підлітків.
15. Особливості масової роботи з різними категоріями населення.
16. Проблема доцільності відродження національної моделі проведення вільного часу та культурно-дозвіллевої діяльності.
17. Тенденції розвитку сучасної української культури.
18. Український театр сьогодні.
19. Культурна дипломатія. Мережа культурних інституцій за кордоном.
20. Педагогічна сутність вільного часу та культурного дозвілля.
21. Дозвілля в системі життєвих цінностей сучасної людини.
22. Основні функції культури дозвілля.
23. Роль дозвілля в житті дорослих людей.

24. Масова культура як складне багатофункціональне соціокультурне явище.

25. Культурно-дозвіллева діяльність як сфера державної політики.

Практичні завдання:

1. Наведіть приклади культурно-дозвіллевих установ в сучасній Україні.
2. Розкрийте сутність Олімпійських ігор античності.
3. Визначте основні функції культурно-дозвіллевої роботи з дітьми та підлітками.
4. На Вашу думку, чи є місце українському фольклору в сучасному вихованні дітей та молоді?
5. Сформулюйте основні принципи організації культурно-дозвіллевого відпочинку дорослих людей.
6. Проаналізуйте масову дозвіллеву діяльність з різними категоріями населення з точки зору педагогічного впливу.
7. Обґрунтуйте дозвілля як життєву цінність сучасної людини.
8. Доведіть доцільність українських культурних інституцій за кордоном.
9. Наведіть приклади видів і форм дозвілля для молодих сімей.
10. Розкрийте роль самодіяльної творчості в сучасних умовах.

Модуль 5. Педагогіка культурно-освітньої дозвіллевої діяльності

Теоретичні питання:

1. Поняття педагогіки дозвілля.
2. Виховне значення культурно-освітньої дозвіллевої діяльності.
3. Специфіка взаємозв'язку професійно-трудової діяльності та дозвілля.
4. Сутність освітньої складової дозвілля.
5. Основні напрями культурно-освітньої дозвіллевої діяльності.
6. Форми педагогічної організації дозвілля.
7. Виховання гармонійної особистості за допомогою дозвіллевої

діяльності.

8. Рівні реалізації дозвіллевої діяльності.
9. Сутність репродуктивного потенціалу дозвілля.
10. Ознаки за якими характеризуються дозвіллі спільноти.
11. Спільне та відмінне між педагогікою дозвілля та позашкільним вихованням.
12. Специфіка роботи молодіжних дозвілевих об'єднань.
13. Характеристика різних категорій потенційних учасників культурно-дозвіллевої діяльності.
14. Функції педагога вільного часу.
15. Особисті та професійні риси спеціаліста дозвіллевої сфери.
16. Принципи дозвіллевої роботи з підлітками та молоддю.
17. Сутність дозвілевих заходів профорієнтаційногоспрямування.
18. Принципи дозвіллевої роботи з девіантними підлітками.
19. Функції сімейного дозвілля.
20. Принципи організації сімейного дозвілля.
21. Сутність освітніх аспектів дозвіллевої діяльності дорослими.
22. Напрями дозвіллевої роботи з дорослими.
23. Сутність дозвіллевої діяльності для людей похилого віку.
24. Принципи дозвіллевої роботи з особами похилого віку.
25. Основні принципи управління культурно-дозвіллевою діяльністю.

Практичні завдання:

1. Проаналізуйте зовнішні та внутрішні характеристики дозвілля: циклічність, наповненість, інтенсивність та функціональність (дисфункціональність).
2. Проаналізуйте функціональну і організаційні структури соціально-культурного простору.

3. Чи відрізняється педагогіка дозвілля від позашкільного виховання?
Обґрунтуйте свою думку.
4. Обґрунтуйте шляхи, закономірності розвитку та етапи становлення дозвілля як соціально-культурного явища.
5. Обґрунтуйте сутність поняття «соціально-культурний простір», «соціально-культурна діяльність», «соціально-культурна комунікація».
6. Визначте соціально-виховне значення святкового дозвілля та види дозвіллевих розваг.
7. Проаналізуйте регламентація соціального часу і соціальної життєдіяльності та їх вплив на дозвіллеві потреби суспільства.
8. Охарактеризуйте формування традицій корпоративного дозвілля та системи корпоративних заходів.
9. Проаналізуйте урізноманітнення сфери дозвілля та особливості змісту дозвіллевої діяльності в напрямі просвіти.
10. Визначте основні характеристики культурно-дозвіллевої діяльності в сучасних умовах.

Приклади екзаменаційних білетів

Білет № 1

1. Проблема подієвості і подієвого підходу в освітньо-дозвіллевому просторі.

2. Особливості організації ігор для дітей і підлітків у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку.
3. Поняття педагогіки дозвілля.
4. Наведіть приклади тематики ігрових програм для дітей в закладах позашкільної освіти, гуртках, центрах дозвілля.

Білет № 2

1. Специфіка роботи молодіжних дозвілевих об'єднань
2. Основні концепції дозвілля.
- .....3. Вимоги до анімаційно-рекреаційного проектування.
4. Сформулюйте основні принципи організації культурно-дозвілевого відпочинку дорослих людей.

Білет № 3

1. Сутність дозвілевих заходів профорієнтаційного спрямування.
2. Поняття «рекреація» і «анімація» у освітньо-дозвілевому просторі.
3. Проблема доцільності відродження національної моделі проведення вільного часу та культурно-дозвілевої діяльності.
4. Розкрийте доцільність розроблення анімаційно-рекреаційних проектів для людей з обмеженими можливостями.